

Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund

Styrelsens berättelse över förbundets verksamhet 1995

Styrelse från årsmötet 1994

Landshövding Jan-Erik Wikström,
ordförande (till årsmötet 1995)

Professor Carl Göran Andræ,
vice ordförande (till årsmötet 1997)

Landsantikvarie Stig Rydh,
ständig sekreterare

Bankdirektör Rune Skogum,
skattmästare (till årsmötet 1995)

Fru Barbro Andersson
(till årsmötet 1995)

Arkivarie Ulla Sjögarne
(till årsmötet 1996)

Kamrer Börje Karlsson
(till årsmötet 1995)

Pol mag Mirja Korpela
(till årsmötet 1997)

Kamrer Anders Mossberg
(till årsmötet 1995)

Herr Bengt Niklasson
(till årsmötet 1997)

Lantbrukare Åke Söderman
(till årsmötet 1997)

Fil kand Göran Ulväng
(till årsmötet 1996)

Ekonomie dr Hans Österberg
(till årsmötet 1996)

Arbetsutskott:

ordföranden, vice ordföranden
sekreteraren och skattmästaren

Revisorer:

Krister Persson, Komrev-Bohlins AB,
Uppsala
Sven Lundkvist, Uppsala

Suppleanter:

Carl Birger Sveidqvist, Uppsala
Göran Sätterström, Enköping

Valberedning:

Ingrid Mossberg (sammankallande)
Bodil Berndes och
Valdis Ordeus

Stiftelsen Upplandsmuseets styrelse:

Åke Söderman, ledamot och
Carl Göran Andræ, suppleant

Medlemmar

Antalet hembygdsföreningar anslutna till Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund var den 31/12 1995 58. Föreningarna hade tillsammans 12 420 medlemmar.

Enskilda medlemmar utgjorde per den 31/12 1995

Betalande	1 621	(1994: 1 681)
Ständiga	83	(1994: 91)
Hedersledamöter	9	(1994: 10)
Medaljörer	50	(1994: 49)
Summa	1 763	1 831

Ekonomi

På styrelsens uppdrag har föreningens kapitalplaceringar ombesörjts av skattmästaren, Rune Skogum i samverkan med E. Öhman J:or Fondkommission AB i Stockholm.

Stiftelsen Upplandsmuseet har enligt avtal svarat för medlemsregistrering, uppbörd av medlemsavgifter, värvning av nya medlemmar, meddelandeservice, årsboksredaktion, service till anslutna föreningar och enskilda medlemmar samt för den löpande ekonomiadministrationen med redovisning, betalservice, årsbokslut, budgetunderlag och rapportering till styrelse och myndigheter. Sent under hösten har konsekvenser av nya stiftelselagstiftningen fr o m 1996 stude-

rats med tanke på förvaltningsåtgärder fr o m 1996-01-01.

Den ekonomiska förvaltningen för 1995 framgår av balans- och resultaträkningar för åren 1995 och 1994 bilaga A.

Marknadsvärde på aktier och andelar utgjorde per den 31 december 1995 8.493.248 kr, medan det bokförda värdet utgjorde 4.141.632 kr. De sedan 1993 förändrade principerna för redovisning av värdepappersinnehavet kommer beroende av omsättningen av äldre innehav att successivt leda till att bokföringsvärden närmare ansluter sig till marknadsvärden och därmed lämnar en mer rättvisande bild av föreningens förvaltade tillgångar.

Förvaltade fondmedlen utgjorde per den 31 december 1995 8.274.835 kr sedan avsättningar gjorts enligt statuter till utdelningsbara medel samt till fondkapital, och sedan som en första åtgärd föranledd av stiftelselagen (SFS 1994:1220), gävmedel om totalt 792.905 kr förts till kortfristiga skulder per 1995-12-31. Stiftelselagen kommer att medföra att föreningens redovisning helt skiljs från redovisningen av de stiftelser (tidigare fonder), som förvaltas av Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund fr o m 1996-01-01.

Kvekgården i Örsundsbro är försäkrad för 1.146.000 kr.

Vinterting

Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds vinterting hölls söndagen

den 5 februari 1995 i Hantverksföreningens lokaler vid Nedre Slottsgatan i Uppsala. I mötet deltog 65 ombud för den uppländska hembygdsrörelsen.

1994 års utdelning ur landshövding Hilding Kjellmans hembygdsfond tillföll med en summa av 16 000 kronor Valö-Forsmarks hembygdsförening. Disa Gilles pris utdelades till Projektgruppen för Lillkyrka forntidsstig. Vid tinget utdelades också förbundets förtjänstmedalj till Erik Strand, Grillby.

Kommunantikvarien Dan Thunman inbjöd härefter till ett besök i husets bottenvåning, där han visade och berättade om den nyrestaureerade Slottsbiografen, vars lokaler återställes till den prakt de hade på 1920-talet med bl a väggmålning- ar av Gusten Widerbäck.

Vid kaffet informerade antikvarie Elisabeth Svalin om Sveriges hembygdsförbunds stora satsning på Nils Holgersson-året 1996 och inbjöd länets hembygdsföreningar att delta. Vidare presenterades förbundets nya medlemsnål, som i rött och guld visar förbundets symbol, runstensdjuret från Back-Norrby i Vårfrukyrka socken.

Vårstämma och utflykt

Förbundets vårstämma och vårutflykt ägde rum den 28 maj. Temat för utflykten var konsten i olika former. 105 personer deltog.

Resan gick först till Tierps kyrka, där landsantikvarie Stig Rydh berättade om de märkliga målningarna från 1470-talet

av den s k Tierpsmästaren. Härefter besöktes Munga by i Tierp, där ägaren Ove Larsson hälsade deltagarna välkomna till Lars Larsgården med målningar från 1818 utförda av Hans Wikström. Målningarna visades av 1:e antikvarie Tuula Autio.

I ett av magasinerna i Österbybruk visades en utställning av konstnären Max Book av antikvarien Johanna Sydstrand.

Efter lunch i Österbybruks herrgård vidtog vårstämman på samma plats. På stämman förrättades under ledning av ordföranden, landshövding Jan-Erik Wikström, val av ombud för de enskilda medlemmarna till förbundets årsmöte i oktober. Parentation hölls över avlidna styrelseledamöter och medaljörer, Wolter Ehn, Börje Karlsson och Nils Göransson.

Förbundets förtjänstmedalj utdelades till Allan Andersson, Uppsala, Mona von Engeström, Fjärdhundra och Rolf Johansson, Örsundsbro.

Efter vårstämman besöktes gruvarbetarbyn Söderskogen vid Dannemora, konstnären Carl Eldhs födelseplats samt Örbyhus slott, där antikvarien Elisabeth Svalin berättade om slottsparkens utveckling och antikvarie Karin Mannberg Wretin om det vackra orangeriet i slottsparken, ritat av C G Gjörwell, som nyligen restaurerats.

Höstutflykt

Förbundets höstutflykt ägde rum den 24 september 1996. Resan gick till Lännabyg-

den och Norrtälje. I Roslags-Länna visades kyrkan, den gamla prästgården, som är under upprustning och Morastugan av förbundets styrelseledamot Åke Söderman. Resan gick härefter till Penningby slott som visades av Eva Holmerin och Pythagoras fabriker i Norrtälje som visades av Fred Andersson.

Årsmöte 1995

Förbundets årsmöte hölls söndagen den 22 oktober i Brunnspaviljongen vid Eklundshof i Uppsala. I mötet deltog 108 ombud för enskilda medlemmar och föreningar. Ordförande för mötet var förbundets ordförande, landshövding Jan-Erik Wikström.

Årsmötet inleddes med att förbundets sekreterare, landsantikvarie Stig Rydh, informerade om det s k SESAM-projektet, som syftar till att rädda det kulturarv som samlingar och arkiv i landets olika museer representerar. Tio procent av de 235 miljoner kronor som staten avsatt för vård, konservering, katalogisering och tillgängliggörande av samlingarna skall användas för de kommunala museernas, hembygds museernas och vissa enskilda samlingars behov. Årsmötet beslutade att förbundets styrelse skulle välja representant till den länskommitté, knuten till Upplandsmuseet, som skall planera för hembygdsrörelsens ansökan om medel i mars 1996. Årsmötet beslutade vidare att för 1996 avsätta 100 000 kronor till projektet.

Fyra motioner hade inlämnats till årsmötet undertecknade av Björklinge, Danmarks, Gamla Uppsala, Storvreta, Tensta och Vendels hembygdsföreningar. I den första motionen föreslogs att Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds namn ändras till Upplands hembygdsförbund. Årsmötet avlog motionen.

Motion 2 föreslog att landskaps- och inte länstillhörigheten skall vara grund för medlemskap. Motionen avlogs. Motion 3 och 4 som syftade till att ombuden och medlemsföreningarna skulle lära känna varandra bättre bifölls såtillvida att namnbrickor skall införas på mötena och att värdskapet för årsmötet i fortsättningen skall växla mellan föreningarna.

Stadageenliga val förrättades. Styrelsen fick följande sammansättning:

Landshövding Jan-Erik Wikström,
ordförande (till årsmötet 1998)

Professor Carl Göran Andræ,
vice ordförande (till årsmötet 1997)

Landsantikvarie Stig Rydh,
ständig sekreterare

Bankdirektör Rune Skogum,
skattmästare (till årsmötet 1998)

Fru Barbro Andersson
(till årsmötet 1998)

Receptarie Karin Wendin
(till årsmötet 1998)

Ungdomskonsulent Karl Erik Berglin
(till årsmötet 1998)

Arkivarie Ulla Sjögärne
(till årsmötet 1996)

Pol mag Mirja Korpela
(till årsmötet 1997)

Herr Bengt Niklasson
(till årsmötet 1997)

Lantbrukare Åke Söderman
(till årsmötet 1997)

Fil kand Göran Ulväng
(till årsmötet 1996)

Ekonomie dr Hans Österberg
(till årsmötet 1996)

Till revisorer valdes Krister Persson och Sven Lundkvist och till suppleanter för dessa Carl-Birger Sveidqvist och Anders Norrström.

Valberedningen bestående av Ingrid Mossberg (sammankallande), Bodil Bern-des och Valdis Ordeus omvaldes på ett år.

Till ombud för Upplands fornminnes-förening och hembygdsförbund till Sveri-ges hembygdsförbunds Riksstämman 1996 valdes:

Ingvar Eriksson, Rasbokil
Harriet Karlsson, Knivsta
Kerstin Malmberg, Sollentuna
Anna-Märta Schmekel, Uppsala
Göran Ulväng, Uppsala

Som ersättare för dessa valdes:

Bengt Niklasson, Enköping
Mats Törnquist, Gräsö

Berit Enlund, Uppsala
Ingrid Eriksson, Skutskär
Arne Ersson, Järlåsa.

Som representant i förbundets studie- och forskningskommitté valdes Erne Wah-lund, Alunda.

Verksamhetsberättelsen för 1994 lades med godkännande till handlingarna. Resultat- och balansräkning för 1994 fast-ställdes och styrelsen beviljades ansvars-frihet för verksamhetsåret. Utgifts- och in-komststat för 1996 med en omslutning av 1 000 000 kronor fastställdes vilket inne-bär oförändrad årsavgift 100 kronor per ombud för förening och 150 kronor för enskild medlem.

Vid årsmötet utdelades för tredje gången Ola Ehns stipendium för studier och forskning i uppländsk kultur på 30 000 kronor. Stipendiet gick till antikvari-en Helena Harnesk, vars forskning handlar om Uppsalamålaren och skräddarmästaren Erik Österlunds liv och verk. Mötet avsluta-des med att Helena Harnesk i ett föredrag med bilder presenterade Erik Österlund.

Publikationer

Förbundet har under året utgivit årsbo-ken Uppland med Karin Blent som redak-tör samt Meddelanden i 4 nummer med Håkan Liby som redaktör.

I Meddelandeserien har också utgivits ett särskilt sommarkalendarium för hem-bygdsföreningarna.

Kvekgården

Friluftsmuseet Kvekgården nära Örsundsbro ägs av Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund. För den löpande verksamheten svarar Upplandsmuseet. Förbundet ställer årligen medel till förfogande för anställning av en sommar-amanuens som svarar för tillsyn och programaktiviteter samt visar museet för enskilda och grupper. Lagunda hembygdsförening har vid sina sammankomster fått utnyttja Kvekgården.

Upplandsmuseet och hembygdsrörelsen

Upplandsmuseets kansli är också kansli för Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund. Huvudansvarig för kontakterna med hembygdsföreningarna har varit biträdande landsantikvariern Håkan Liby.

Museet har hållit kontakt hembygdsföreningarna genom personliga kontakter, föredrag och rådgivning. Museets samtliga avdelningar, kulturmiljöavdelning, utställningsavdelning, dokumentationsavdelning och kansli står till hembygdsföreningarnas förfogande. Detta innebär att föreningarna kan få råd om underhåll av byggnader, föremåls- och fotosamlingar, råd angående utställningar m m.

Stiftelsen Upplandsmuseet och Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund har ett avtal om samverkan som reglerar fondförvaltning, administrativa tjänster (föreningskansli), redaktionell samverkan, förlagsverksamhet och försäljning, museal service till föreningar samt verksamhet vid Kvekgården.

Jan Erik Wikström
ordf

Stig Rydh
sekr